

INFORMACJE O EGZAMINIE DYPLOMOWYM W ROKU AKADEMICKIM 2009/2010

Warunki przystąpienia i zaliczenia egzaminu licencjackiego.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu licencjackiego jest **zaliczenie cyklu kształcenia i otrzymanie potwierdzenia tego faktu** przez prorektor do spraw dydaktycznych dr Beatę Jachimczak

Egzamin licencjacki składa się z dwóch pisemnych części, z których każda musi być zaliczona, poprzez uzyskanie pozytywnej oceny:

Część pierwsza - teoretyczna - obejmuje test składający się z pytań zamkniętych, jednokrotnego wyboru, stworzony na podstawie pytań i zagadnień opracowanych przez: prof. zw. dr hab. Bogusława Śliwerskiego i prof. dr hab. Sławomira Sztobryna – dla kierunku pedagogika oraz prof. dr hab. Iwoną Chrzanowską – dla kierunku pedagogika specjalna.

Wskazane treści nie muszą odpowiadać konkretnym pytaniom egzaminacyjnym.

Liczba pytań testowych nie przekroczy 40.

Czas przeznaczony na rozwiązanie testu - **60 min.**

Warunki zaliczenia pierwszej części:

Ocena	Przedział % poprawnych odpowiedzi
Dostateczna	51 - 60%
dostateczna plus	61 - 70%
Dobra	71 - 80%
dobra plus	81 - 90%
bardzo dobra	91 - 100%

Część druga – praktyczna – polegała będzie na rozwiązaniu konkretnego zadania praktycznego związanego ze studiowaną specjalnością.

Kierownicy specjalności na kierunku pedagogika i pedagogika specjalna przygotowali po 10 zagadnień dotyczących studiowanej specjalności, które zostaną umieszczone na stronie internetowej Uczelni. Zagadnienia te już w formie konkretnych zadań, jednak TYLKO ze wskazanego wcześniej obszaru, będą podstawą części funkcjonalnej egzaminu licencjackiego.

Z owych 10 zadań, komisyjnie, z udziałem studentów, na sali egzaminacyjnej zostaną wylosowane 2 tematy, z których będzie należało wybrać i zrealizować **tylko jeden**.

Czas trwania drugiej części egzaminu - 120 min.

W czasie trwania drugiej części egzaminu student ma prawo korzystać z literatury: publikacji książkowych i czasopism, przyniesionych przez siebie. Nie może natomiast wносить na salę egzaminacyjną wydruków komputerowych, kserokopii publikacji, własnoręcznie sporządzonych notatek.

Obie części egzaminu odbywają się jednego dnia, bezpośrednio po sobie.

Warunki zaliczenia drugiej części:

Druga część egzaminu będzie podlegała ocenie sędziów kompetentnych – egzaminatorów powołanych przez Rektora WSP w Łodzi.

Każda praca zostanie oceniona niezależnie przez dwóch egzaminatorów, wynik będzie średnią arytmetyczną owych ocen.

Warunki końcowe zaliczenia egzaminu licencjackiego.

Wynik ostateczny z egzaminu licencjackiego będzie średnią arytmetyczną części teoretycznej i praktycznej, co w przeliczeniu na ocenę stanowiło będzie:

Średnia	Ocena
3,00 - 3,25	Dostateczny
3,26 - 3,75	Dostateczny plus
3,76 - 4,25	Dobry
4,26 - 4,75	Dobry plus
4,76 - 5,00	Bardzo dobry

Termin egzaminu:

02 lipca 2010 w tym samym dniu i czasie odbędzie się egzamin dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych

drugi termin – 28 września 2010 – tylko dla osób, które nie zdały egzaminu w terminie pierwszym oraz dla tych osób, które nie mogły się stawić z powodów zdrowotnych (konieczne udokumentowanie nieobecności).

Zagadnienia egzaminacyjne do części teoretycznej wraz z wskazanym źródłem wiedzy

Kierunek – pedagogika specjalna

Zagadnienia ogólne dla wszystkich specjalności

(pedagogika resocjalizacyjna i profilaktyka społeczna, oligofrenopedagogika, surdopedagogika)

ZAGADNIENIE EGZAMINACYJNE	LITERATURA (numer pozycji z literatury)
1. Subdyscypliny pedagogiki specjalnej	1, 2, 3
2. Koncepcje i pojęcie niepełnosprawności	1, 2, 3
3. Pojęcie upośledzenia umysłowego, klasyfikacja	1, 2, 3
4. Kształcenie osób upośledzonych umysłowo i opieka nad nimi – wybrane aspekty historyczne	1, 2, 3
5. Orzecznictwo i kwalifikowanie do odpowiednich form kształcenia	1, 2, 3
6. Metoda ośrodków pracy i inne metody nauczania wykorzystywane w kształceniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych	1,3

7. Pojęcie choroby i zdrowia w pedagogice specjalnej	1, 2
8. Koncepcje choroby przewlekłej: choroba przewlekła, jako sytuacja trudna, jako źródło deprivacji	1, 2
9. Rodzaje widzenia i kryteria oceny zaburzeń wzroku. Pojęcia: niewidomy, słabo widzący, ociemniały	1, 2
10. Uczeń wybitnie zdolny. Rodzaje wybitnych zdolności i kryteria ich oceny	1, 2
11. Specjalizacje zawodowe w obrębie logopedii ze wskazaniem potencjalnych miejsc pracy logopedy	1, 2
12. Przykłady zaburzeń mowy najczęściej spotykanych u dzieci w okresie rozwojowym	1, 2
13. Rozwojowe skutki uszkodzenia słuchu i charakterystyka trudności w uczeniu się uczniów niesłyszących i słabo słyszących.	1, 2
14. Metody pracy z uczniami z uszkodzonym słuchem.	1, 2
15. Język migowy w kształceniu i kulturze głuchych.	1, 2
16. Pojęcie trudności w uczeniu się i specyficznych trudności w uczeniu się. Trudności w uczeniu się a niepowodzenia szkolne	1, 2
17. Przyczyny trudności w uczeniu się	1, 2
18. Pojęcie niedostosowania społecznego. Niedostosowanie a wykojenie społeczne. Klasyfikacja niedostosowania społecznego	1, 2
19. Pojęcie agresji i koncepcje genezy zachowań agresywnych.	4
20. Definicja uzależnienia	5
21. Metoda społeczności terapeutycznej w leczeniu uzależnionych	5
22. Metoda społeczności terapeutycznej w leczeniu uzależnionych	6

Studenci przygotowujący się do egzaminu mogą wykorzystać notatki z wykładów i następującą literaturę:

Literatura:

1. Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej, Z. Sękowska, Wyd. WSPS, 1998
2. Pedagogika specjalna, W. Dykcik, Wyd. Naukowe UAM, Poznań, 2003 i wcześniejsze
3. Pedagogika upośledzonych umysłowo, wybrane zagadnienia, J. Wyczesany, Wyd. IMPULS, 1999
4. Kryminologia, B. Hołyst, fragment rozdziału VIII, Wyd. Naukowe PWN, 1999
5. Pedagogika resocjalizacyjna, L. Pytka, Wyd. WSPS

Opracowała prof. dr hab. Iwona Chrzanowska

Zagadnienia egzaminacyjne do części teoretycznej wraz z wskazanym źródłem

wiedzy

Kierunek – pedagogika

Zagadnienia ogólne dla wszystkich specjalności

(pedagogika ogólna i teoria wychowania)

ZAGADNIENIE EGZAMINACYJNE	LITERATURA nr pozycji
1. Wyjaśnij podstawowe pojęcia w pedagogice: edukacja, wychowanie, socjalizacja, kształcenie, nauczanie, uczenie się.	1, 5
2. Jaka jest struktura pedagogiki jako nauki?	1, 5
3. Subdyscypliny pedagogiki i kryteria ich podziału.	1, 5
4. Jakie są podejścia badawcze w pedagogice?	1, 5
5. Podaj funkcje szkoły.	2, 6
6. Jakie są modele szkoły współczesnej?	2, 6
7. Czym jest ewaluacja w procesie kształcenia?	2, 6
8. Jakie problemy stoją przed polską szkołą?	2, 4
9. Podaj główne podejścia do teorii wychowania.	1, 3
10. Jaką rolę odgrywają w wychowaniu prawa dziecka?	6, 7
11. Co decyduje o skuteczności wychowania?	4, 5
12. Jakie są miary wychowania?	4
13. Jaką rolę odgrywają zasady w procesie wychowania?	3, 4
14. Jaka jest różnica między wychowaniem autorytarnym, w posłuszeństwie a wychowaniem partnerskim?	3, 7
15. Jaką rolę odgrywa ocenianie zachowań uczniów w szkole?	2, 4
16. Jak można uspołecznic szkołę?	4, 6

17. Charakterystyka historii wychowania jako dyscypliny naukowej	1, 5
18. Historia myśli pedagogicznej w starożytności (filozofia wychowania Platona, Arystotelesa, idee pedagogiczne epikurejczyków, stoików). Natywizm i empiryzm w koncepcjach starożytnych.	1, 5
19. Przedstawiciele zachodniej i polskiej myśli pedagogicznej w epoce odrodzenia. Geneza renesansu i uwarunkowania	1, 5
20. Myśl pedagogiczna doby oświecenia. Naturalizm pedagogiczny J. J. Rousseau. Filozofia wychowania I. Kanta	1, 5
21. Filozofia kształcenia jako urabiania charakteru w poglądach J. F. Herbarta;	1, 5
22. Ideologia Nowego Wychowania	1, 5

Studenci, którzy chcą przygotować się do egzaminu mogą wykorzystać notatki z wykładów, i następującą literaturę:

1. Pedagogika. Podręcznik akademicki, red. Zbigniew Kwieciński, Bogusław Śliwerski, tom 1, WN PWN, Warszawa 2003
2. Pedagogika. Podręcznik akademicki, red. Zbigniew Kwieciński, Bogusław Śliwerski, tom 2, WN PWN, Warszawa 2003
3. Śliwerski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 1998 (V wyd. 2005).
4. Śliwerski B., Program wychowawczy szkoły, WSiP, Warszawa 2001
5. Pedagogika. Podstawy nauk o wychowaniu, red. Bogusław Śliwerski, tom 1, Gdańsk: GWP 2006
6. Pedagogika. Pedagogika wobec edukacji, polityki oświatowej i badań naukowych, red. Bogusław Śliwerski, tom 2, Gdańsk: GWP 2006.
7. T. Szkudlarek, B. Śliwerski, Wyzwania pedagogiki krytycznej i antypedagogiki, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 1991 (V wyd. 2005)

Opracował: prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski, prof. dr hab. Sławomir Sztobryn

ZAGADNIENIA DO CZĘŚCI PRAKTYCZNEJ

Specjalność: Zintegrowana edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna

1. Diagnozowanie rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym, np. *Zaproponuj działania pozwalające poznać stan gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole.*
2. Rozwijanie aktywności poznawczej u dzieci poprzez prowadzenie zajęć w środowisku naturalnym, np. *Zaprojektuj sytuacje dydaktyczne w wybranej grupie wiekowej służące rozwijaniu aktywności poznawczej w środowisku naturalnym.*
3. Początkowa nauka czytania i pisania np. *Zaproponuj sposoby rozwijania funkcji poznawczych u dzieci w wieku przedszkolnym w aspekcie wyrabiania gotowości do nauki czytania i pisania lub Zaprojektuj sytuacje dydaktyczne służące wprowadzeniu wybranej litery.*
4. Monografia liczby naturalnej, np. *Zaprojektuj sytuacje dydaktyczne, które będą służyły wprowadzeniu podanej liczby naturalnej.*
5. Metoda projektów w edukacji elementarnej , np. *Przedstaw dowolny temat dla uczniów klasy II i sposób jego realizacji za pomocą metody projektów. Scharakteryzuj kolejne części projektu.*
6. Rozwijanie myślenia twórczego uczniów edukacji elementarnej, np. *Zaprojektuj kartę pracy, która będzie rozwijała myślenie twórcze uczniów klasy III.*
7. Praca z tekstem literackim. Ćwiczenia w czytaniu i opracowywaniu tekstów w edukacji wczesnoszkolnej, np. *Zaproponuj ćwiczenia, które można wykorzystać do analizy przedstawionego tekstu literackiego.*
8. Dodawanie i odejmowanie w zakresie 10, np. *Zaprojektuj kartę pracy dla ucznia utrwalającą umiejętność dodawania i odejmowania w zakresie 10.*
9. Ortografia w edukacji językowej uczniów klas 1-3, np. *Zaprojektuj kartę pracy, której celem będzie doskonalenie umiejętności pisania poprawnego pod względem ortograficznym. Dowolnie wybierz klasę oraz regułę ortograficzną, którą chcesz utrvalać.*
10. Spotkanie z rodzicami, np. *Zaplanuj spotkanie z Rodzicami uczniów dowolnej klasy kształcenia zintegrowanego. Wymień wszystkie etapy tego spotkania i sposób ich realizacji.*

Specjalność: Pedagogika sportu, rekreacji i turystyki

1. Przedstaw sposób postępowania z dzieckiem z wybraną dysfunkcją narządu ruchu (wadą postawy)

Uwzględnij:

- a. Diagnozę w zakresie wad postawy i sposób monitorowania;
- b. Przedstaw postać kliniczną i charakterystykę zdiagnozowanej wady postawy;
- c. Opisz zakładane cele i sposób postępowania;

d. Postępowanie korekcyjne – ćwiczenia systematyczne (w kolejności z opisem pozycja wyjściowa, przebieg, pozycja końcowa):

e. Przedstaw zalecenia do funkcjonowania dziecka z wadą postawy w szkole i domu.

2. Przedstaw plan metodyczny zajęć ruchowych w szkole dla dowolnego etapu edukacyjnego szkoły podstawowej lub gimnazjum.

Uwzględnij:

a. Charakterystykę wybranej klasy pod względem fizycznym, motorycznym, umiejętności ruchowych, wiadomości i postaw, możliwości i potrzeb ruchowych);

b. Możliwości bazowe i sprzętowe szkoły;

c. Plan metodyczny w ujęciu czynnościowym (konspekt) dla 1 jednostki lekcyjnej;

3. Zaplanuj „Dzień sportu w szkole” w szkole podstawowej lub gimnazjum w dowolnym czasie roku szkolnego

Uwzględnij:

a. Cele i zadania „Dnia sportu szkolnego”

b. Charakterystykę szkoły pod względem bazowym i kadrowym;

c. Założenia organizacyjne z uwzględnieniem zaangażowania nauczycieli (ich obowiązków);

d. Regulamin i bezpieczeństwo uczestników;

e. Program dnia sportu

f. Uzasadnij projekt programu

4. Zaplanuj i przedstaw postępowanie w ramach doboru i selekcji do dyscypliny sportowej.

Uwzględnij:

a. Charakterystykę dyscypliny;

b. Koncepcję szkolenia sportowego wraz z celami;

c. Przedstaw postępowanie selekcji do osiągnięcia mistrzostwa sportowego w danej dyscyplinie.

5. Zaplanuj i przedstaw program szkolenia sportowego w dyscyplinie sportowej

Uwzględnij:

a. Charakterystykę danej dyscypliny z koncepcją szkoleniową (organizacyjną);

b. Cele szkoleniowe w danym okresie;

c. Plan szkolenia w okresach treningowych;

6. Przedstaw organizację wycieczki szkolnej dla klasy z określonego poziomu edukacyjnego (na terenie Polski)

Uwzględnij:

- a. Koncepcję wycieczki z celami kształcenia i wychowania;
- b. Preliminarz ewentualnych kosztów;
- c. Przebieg wycieczki
- d. Czynności zabezpieczające i organizacyjne;
- e. Regulamin wycieczki.

7. Zorganizuj imprezę turystyczną zagraniczną lub krajową tygodniową dla osób dorosłych.

Uwzględnij:

- a. Koncepcję z celami i regulaminem;
- b. Preliminarz kosztów;
- c. Przebieg imprezy, dodatkowe fakultatywne opcje uczestnictwa;
- d. Promocję i reklamę imprezy, ze wskazaniem atrakcji turystycznych.

8. Przedstaw organizację młodzieżowego obozu sportowego lub rekreacyjnego w okresie wakacji zimowych lub letnich

Uwzględnij:

- a. Koncepcję wraz z celami kształcenia i wychowania
- b. Zasady organizacyjne z preliminarzem kosztów;
- c. Przebieg z regulaminem;

9. Przedstaw projekt zajęć pozalekcyjnych lub pozaszkolnych o dowolnych treściach związanych z kulturą fizyczną odbywających się w szkole lub poza nią np. ośrodka kultury.

Uwzględnij;

- a. Charakterystykę środowiskową miejsca zajęć;
- b. Koncepcję z programem zajęć;
- c. Zasady uczestnictwa;
- d. Promocję i reklamę.

10. Przedstaw sposób postępowania w zakresie kształcenia psychomotorycznego z wybraną grupą dzieci i młodzieży

Uwzględnij:

- a. Diagnozę w zakresie sprawności motorycznej i sposób monitorowania
- b. Opisz zakładane cele i sposób postępowania na podstawie diagnozy;
- c. Możliwości bazowe szkoły w zakresie kształcenia motorycznego;
- d. Plan metodyczny w ujęciu czynnościowym (konspekt) dla 1 jednostki zajęciowej opartej na kształceniu motorycznym;

Specjalność: Pedagogika dorosłych z animacją społeczno-zawodową

1. Wskaż instytucje wsparcia społecznego dla osób dorosłych działające w środowisku lokalnym. Omów ich funkcjonowanie.
2. Co zdaniem Pani/Pana stwarza największe trudności w procesie diagnozowania potrzeb człowieka dorosłego?
3. Jaką wiedzę powinien posiadać pedagog przystępujący do konstruowania programu indywidualnego?
4. Poddaj analizie budżet czasu na własnym przykładzie. Opisz poszczególne składowe budżetu. Wskaż miejsce i funkcje czasu wolnego. Zaplanuj zajęcia w czasie wolnym dla dowolnej grupy społecznej (bezrobotni, niepełnosprawni, osoby starsze itd.)
5. Przedstaw plan rozmowy z osobą poszukującą informacji o przekwalifikowaniu się.
6. Określ podstawowe bariery w efektywnym komunikowaniu się z ludźmi w podeszłym wieku oraz sposoby ich pokonywania.
7. Wymień i scharakteryzuj współczesne środki masowego przekazu i ich rolę w edukacji dorosłych
8. Zaplanuj kampanię edukacyjną dla dorosłych przy wykorzystaniu billboardu-plakatu
9. Wskaż najważniejsze założenia szkolenia. Podaj metody aktywizacji uczestników szkolenia.
10. Przedstaw organizację działań w postaci projektu skierowanego do 30 nauczycieli szkół podstawowych z terenów wiejskich, wiedząc, że właśnie został ogłoszony konkurs na m.in. i na takie działania w ramach programu PO KL i istnieje możliwość uzyskania funduszy na ten cel, a ty jesteś członkiem organizacji pozarządowej, która działa na terenie małej gminy w województwie łódzkim

Określ:

- a. Priorytet i nr działania (ew. nr poddziałania) w ramach którego będzie realizowany projekt
- b. Plan działań dotyczących składania dokumentów projektu do konkursu (tj. podstawowe warunki, jakie musi spełnić projektodawca, aby otrzymać dofinansowanie)
- c. cel i formę działań
- d. ustal minimalną kwotę wydatków - określ 5 zadań budżetowych
- e. termin i miejsce realizacji działań
- f. warunki techniczne i kadrowe potrzebne do realizacji działań

Opracowała w oparciu o materiały nadesłane przez poszczególnych prowadzących:
dr Joanna Szewczyk-Kowalczyk

Specjalność: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza

1. Diagnozowanie potrzeb opiekuńczych.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Dyrektor szkoły podstawowej zlecił pedagogowi szkolnemu dokonanie diagnozy potrzeb opiekuńczych, które szkoła mogłaby zaspokajać, realizując wynikające z zapisów prawa oświatowego zadania w tym zakresie. Proszę opisać w jaki sposób, stosując jakie procedury i metody, pedagog szkolny winien przeprowadzić taką diagnozę.

2. Diagnozowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych podopiecznych form opieki kompensacyjnej.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Wychowawca w domu dziecka po serii „wywiadówek” uzyskał alarmujące informacje od nauczycieli o niedostatecznych wynikach w nauce jego podopiecznych. Kiloro z nich powtarza po raz drugi tę samą klasę, kilku nagminnie wagaruje, jedna wychowanka, która uzyskała dobre wyniki w konkursie z historii, odmawia chodzenia na lekcje chemii. Proszę opisać w jaki sposób, stosując jakie procedury i metody, wychowawca powinien zdiagnozować przyczyny niepowodzeń szkolnych swoich wychowanków.

3. Utworzenie i prowadzenie rodziny zastępczej.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Małżonkowie Joanna (lat 45) i Andrzej (lat 49) Nowakowie, po tym, jak ich dzieci dorosły i

usamodzielnily się, postanowili zostać zawodową, niespokrewnioną rodziną zastępczą specjalistyczną dla dzieci z problemami zdrowotnymi, wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji. Proszę opisać procedury, poprzedzające zawarcie z nimi umowy o powierzeniu im tych obowiązków a następnie zasady finansowania tej działalności i obligatoryjne formy współdziałania z instytucjami wspierającymi rodzicielstwo zastępcze.

4. Funkcjonowanie placówek typu rodzinnego (rodzinne domy dziecka).

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

W ramach długofalowej strategii polityki społecznej należy dążyć do zastępowania klasycznych domów dziecka rodzinnymi formami opieki kompensacyjnej. Jedną z nich jest rodzinny dom dziecka. Jednak barierą stojącą na przeszkodzie powiększania się liczby tego typu placówek jest mała liczba kandydatów gotowych do podjęcia się obowiązków ich prowadzenia. Proszę napisać projekt folderu, który adresowany do potencjalnych opiekunów kierujących takimi placówkami, przedstawiałby zasady prowadzenia rodzinnego domu dziecka, akcentując wszystkie jego przewagi nad domem dziecka – z punktu widzenia podopiecznych, ale i opiekunów.

5. Funkcje i zadania placówek typu interwencyjnego (pogotowie opiekuńczych) i zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego. Podobieństwa i różnice.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Jakie przepisy prawa regulują procedury przyjęcia dziecka, dowiezionego przez policję, w pogotowiu opiekuńczym, a jakie w Rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego? Wykaż podobieństwa i różnice.

6. Zadania opiekuna-wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, typu socjalizacyjnego (dom dziecka).

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Jest Pani (Pan) wychowawcą pracującym w domu dziecka i został(a) poproszona(y) przez dyrektora placówki, aby był(a) opiekunem trzytygodniowej praktyki pedagogicznej, na którą został tam skierowany student III roku studiów w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej. Proszę napisać „miniporadnik” dla studenta, w którym znajdzie się pełna informacja o zadaniach wychowawcy-opiekuna grupy, wraz z komentarzem, uzasadniającym konieczność podejmowania tych zadań.

7. Formy praktycznej realizacji zasad wychowania opiekuńczego.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Okres jesieni to w placówkach opieki kompensacyjnej okres, w którym rodzą się liczne zadania w

zakresie zaspokajania potrzeb wychowanków, wynikających z rozpoczęcia roku szkolnego i zmiany pory roku: z okresu letniego na jesienno-zimowy. Proszę opisać, ilustrując konkretnymi przykładami, które z zasad opieki wychowawczej zwanych też „zasadami opieki” [wg. Z. Dąbrowskiego] winny wskazywać wychowawcom sposoby właściwego realizowania procesu opieki, jaki generowany jest tymi okolicznościami.

8. Proces usamodzielnienia wychowanka opuszczającego rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Proszę przedstawić model postępowania usamodzielniającego w przypadku wychowanka, opuszczającego dom dziecka w 19-ym roku życia, po ukończeniu gimnazjum, który w placówkach opieki przebywał łącznie 2 lata i 9 miesięcy. W opisie proszę podać obowiązki i uprawnienia wychowanka, jak również zadania dyrektora placówki i opiekuna usamodzielnienia.

9. Problemy czasu wolnego podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodków szkolno-wychowawczych, burs i internatów.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

Proszę napisać projekt programu organizacji czasu wolnego dla 12-osobowej, koedukacyjnej, zróżnicowanej wiekowo grupy wychowanków domu dziecka, pozostających w placówce na okres dwutygodniowych ferii zimowych. Placówka mieści się w środowisku wiejskim, w odległości ok. 30 km od dużego miasta i ma ograniczone środki finansowe, które mogłyby być przeznaczone na ten cel.

10. Funkcje i zadania placówek wsparcia dziennego, w tym specjalistycznych w aspekcie profilaktyki społecznej.

Przykładowe zadanie egzaminacyjne:

W pewnym „blokowisku” wielkomiejskim rada osiedlowa zainicjowała diagnozę potrzeb w zakresie profilaktyki społecznej. W jej wyniku uzyskano informacje o licznych zagrożeniach w sferze patologii społecznej (alkoholizowanie się i odurzanie środkami psychoaktywnymi, dokonywanie drobnych przestępstw przez nieletnich), niewydolności wychowawczej wielu rodzin, itp. Proszę zaprojektować sieć placówek wsparcia dziennego jakie należałoby utworzyć na tym osiedlu w odpowiedzi na potrzeby ujawnione w diagnozie, opisując szczegółowo ich funkcje i zadania.

Specjalność: Pedagogika resocjalizacyjna i profilaktyka społeczna

	ZAGADNIENIE	USZCZEGÓLOWIENIE
1.	Tworzenie prostych narzędzi kwestionariuszowych do pomiaru skali agresji, uzależnień	Umiejętność tworzenia pytań, kafeterii, metryczki, znajomość podstawowych błędów
2.	Mediacja i sprawiedliwość naprawcza	Rozumienie sprawiedliwości naprawczej na tle sprawiedliwości retributywnej, rozumienie i zastosowanie
		mediacji w świetle Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, znajomość korzyści mediacji dla sprawcy i społeczeństwa, rozumienie roli mediatora i technik jego pracy, znajomość etapów postępowania mediacyjnego
3.	Umiejętność planowania i uzasadniania zajęć wychowawczych dla różnych grup osób niedostosowanych społecznie	Umiejętność diagnozy potrzeb oraz indywidualizowania działań wychowawczych, ewaluacja skuteczności działań własnych
4.	Techniki komunikacyjne przydatne do pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie	Znajomość technik aktywnego słuchania oraz „stoperów” komunikacji, znajomość technik komunikacyjnych stosowanych w komunikacji z osobami pobudzonymi emocjonalnie, komunikacja z osobami przejawiającymi niewłaściwe zachowania”
5.	Ocena ryzyka wystąpienia zachowań samobójczych. Reguły postępowania z osobami zagrożonymi zachowaniami samobójczymi.	Znajomość objawów kryzysu psychicznego związanego z ryzykiem suicydalnym, znajomość sygnałów zwiastunowych, poziomów ryzyka samobójczego i reguł postępowania z osobą zagrożoną podjęciem aktu samobójczego

6.	Akt samobójczy ucznia w placówce oświatowej	Znajomość niebezpieczeństw związanych z aktem samobójczym (próba samobójcza/samobójstwo dokonane) ucznia w placówce oświatowej, reguły postępowania w takiej sytuacji z :a) pracownikami instytucji, b) uczniami , znajomość podstawowych błędów w postępowaniu z uczniami i pracownikami placówki
7.	Ocena ryzyka ponowienia aktu samobójczego	Znajomość różnych kategorii uwarunkowań zachowań samobójczych, znajomość sygnałów zwiastunowych, znajomość czynników ryzyka ponowienia aktu samobójczego
8.	Profilaktyka, terapia i rehabilitacja uzależnień. Warunki skutecznych oddziaływań.	Znajomość teorii i strategii wykorzystywanych w praktyce profilaktycznej oraz ofert pomocy osobom uzależnionym lub zagrożonym uzależnieniem i adekwatnego kierowania. Zasady pracy motywacyjnej.
9.	Praca indywidualna a praca grupowa z osobami uzależnionymi.	Znajomość specyfiki pracy indywidualnej i pracy grupowej z osobami uzależnionymi, z uwzględnieniem specyfiki pracy metodą Społeczności Terapeutycznej.
10.	Praca z rodziną osoby uzależnionej bądź zagrożonej uzależnieniem.	Znajomość czynników chroniących i czynników ryzyka w rodzinach z problemem uzależnienia. Powody, dla których warto pracować z rodziną i zasady pracy.

Specjalność: Surdopedagogika

1. Metody pracy dydaktyczno-wychowawczej w pracy z osobami z uszkodzonym słuchem

Znajomość wybranych metod w pracy dydaktyczno-wychowawczej w pracy z osobami z uszkodzonym słuchem. Umiejętność doboru metod ze względu na problem dziecka. Znajomość specyfiki pracy w szkole specjalnej, masowej i integracyjnej.

2. Wspomaganie rozwoju mowy dzieci z uszkodzonym słuchem

Znajomość wykorzystywanych metod i obowiązujących zasad we wspomaganie rozwoju mowy. Wiedza na temat kształtowania mowy dźwiękowej dziecka z wadą słuchu. Ćwiczenia słownikowe jako podstawowy środek rozwijania języka dziecka z wadą słuchu. Umiejętność zaplanowania odpowiednich działań. Elementy terapii logopedycznej

3. Metody komunikacji w surdopedagogice

Znajomość następujących zagadnień:

Kompetencje komunikacyjne dziecka. Jak dobrać odpowiedni system porozumiewania się? Język migowy jako metoda przyswajania języka i porozumiewania się osób niesłyszących System wspomaganie rozwoju mowy dźwiękowej. Wykorzystanie fonogestów w pracy z dziećmi.

4. Wychowanie przedszkolne dzieci z uszkodzonym słuchem

Znajomość metod stosowanych w edukacji przedszkolnej. Umiejętność zaprojektowania sytuacji edukacyjnej z wykorzystaniem wybranych metod. Umiejętność dokonania charakterystyki zabaw stosowanych w edukacji przedszkolnej (cele zabawy, rodzaj aktywności dzieci, wykorzystywanie pomocy dydaktycznych itp.)

5. Planowanie procesu dydaktycznego

Umiejętność planowania (pisanie konspektów) zajęć dydaktyczno-wychowawczych różnych typów. Umiejętność oceny i korekty dostarczonych konspektów.

6. Specyfika pracy z uczniem z uszkodzonym słuchem na etapie kształcenia zintegrowanego

Znajomość zasad i metod używanych w kształceniu zintegrowanym. Znajomość metod aktywizujących i możliwości ich wykorzystania na zajęciach kształcenia zintegrowanego. Zasady formułowania oceny opisowej. Ocena opisowa - jej cele i funkcje.

7. Środki techniczne w rewalidacji osób z uszkodzonym słuchem

Znajomość środków technicznych oraz możliwości ich wykorzystania w pracy z osobami z uszkodzonym narządem słuchu.

8. Organizacja i metody pracy pozalekcyjnej z osobami z uszkodzonym słuchem

Znajomość zasad wykorzystywanych w pracy pozalekcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem internatu. Umiejętność doboru form i zaplanowania wartościowej oferty zajęć.

9. Podstawowe założenia do pracy z osobami z uszkodzonym słuchem. Pomoc rodzinom i instytucjom zajmującym się osobami z uszkodzonym słuchem

Znajomość zasad postępowania w edukacji osób z uszkodzonym słuchem. Specyfika poznawania

świata przez osoby niesłyszące i słabosłyszące. Przykładowe wykorzystanie: Umiejętność doradzenia nauczycielowi ze szkoły masowej o czym powinien pamiętać w pracy z dzieckiem z uszkodzonym słuchem.

Umiejętność doradztwa rodzicom wybór odpowiedniej szkoły dla dziecka (specjalnej dla niesłyszących, specjalnej dla słabosłyszących, integracyjnej czy może ogólnodostępnej?). Umiejętność uzasadnienia rozwiązania.

10. Diagnostyka i konstruowanie indywidualnych programów terapeutycznych w pracy surdopedagoga

Znajomość wybranych metod diagnozy pedagogicznej. Umiejętność napisania indywidualnego programu na podstawie danych z diagnozy. Przykładowe zadanie:

Oto wyniki badania 10-letniego dziecka z uszkodzonym słuchem za pomocą Karty Oceny Zachowań Komunikacyjnych K. Krakowiak.

- a) Opisz możliwości komunikacyjne tego dziecka.
- b) Napisz jak wspomagać komunikację tego dziecka

Specjalność: Oligofrenopedagogika

1. Metody pracy rewalidacyjnej z osobami upośledzonymi umysłowo

Znajomość wybranych metod (i ich założeń) w pracy rewalidacyjnej z osobami upośledzonymi umysłowo oraz wiedza na temat możliwości wykorzystania. Umiejętność doboru metod ze względu na problem dziecka.

2. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci z grup ryzyka

Znajomość wykorzystywanych metod i obowiązujących zasad we wczesnym wspomaganiu rozwoju. Umiejętność zaplanowania odpowiednich działań.

3. Praca z rodzicami dzieci upośledzonych umysłowo

Znajomość problemów rodzin wychowujących dzieci upośledzone umysłowo. Znajomość zasad wykorzystywanych w pracy z rodzinami ze szczególnym uwzględnieniem aspektu związanego z negatywnymi postawami rodzicielskimi. Umiejętność zaplanowania odpowiednich działań na poziomie placówki edukacyjno-rehabilitacyjnej.

4. Organizacja i metody pracy pozalekcyjnej z osobami upośledzonymi umysłowo

Znajomość zasad wykorzystywanych w pracy pozalekcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem internatu. Umiejętność dobrania form i zaplanowania wartościowej oferty zajęć w tym zakresie.

5. Metody aktywizujące w pracy z osobami upośledzonymi umysłowo

Znajomość zasad i metod wykorzystywanych w procesie aktywizacji osób upośledzonych umysłowo (szczególnie głębiej). Umiejętność zaplanowania pracy w omawianym obszarze.

6. Zachowania nietypowe osób upośledzonych umysłowo – znaczenie i sposoby

postępowania

Znajomość wartości komunikacyjnej oraz celów zachowań nietypowych. Wartość diagnostyczna takich zachowań. Postawa rozumiejąca i stygmatyzująca. Znajomość sposobów postępowania wykorzystywanych w pracy z osobami przejawiającymi takie zachowania. Umiejętność analizy przypadku i zaplanowania pracy.

7. Wykorzystanie komunikacji alternatywnej w pracy oligofrenopeda

Znajomość metod komunikacji alternatywnej oraz możliwości ich wykorzystania w pracy z osobami upośledzonymi umysłowo.

8. Zaburzenia integracji sensorycznej

Znajomość objawów zaburzeń integracji sensorycznej oraz umiejętność zaplanowania działań zaradczych

9. Podstawowe założenia do pracy z osobami upośledzonymi umysłowo

Znajomość zasad obowiązujących w pracy z osobami upośledzonymi umysłowo. Umiejętność uzasadnienia ich wartości oraz opisanie możliwości praktycznego ich wykorzystania

10. Diagnoza i konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych w pracy oligofrenopedagoga

Znajomość wybranych metod i narzędzi diagnozy, oraz umiejętność napisania programu na podstawie danych z diagnozy. Znajomość zasad konstruowania diagnozy funkcjonalnej.